

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

155. De Beneficio Iustificationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

punctionibus transpunctum in capite sex millibus sexcentis sexaginta sex flagellorū ictibus percussū, ac denique quinque millib9 quadringentis septuaginta quinque in toto corpore affectum vulncribus. Et in his omnibus patientissimus nec semel os suum laxavit: sed omnia patientissimè pertulit, quæ furor, odium, voluntasq̃ illis suggessit. *Iesum verò flagellatum tradidit voluntati eorum.*

Heu! quis prohibet, ne dicam, vinolentia eorum? Theophyl. ait, ebrios fuisse, iuxta illud: *Et in me psallebant, qui bibebant vinum.* Quid in manu ebriorum non sit passus? Relucet præterea obedientia, quam ne perderes, vitam perdidit: relucet paupertas, eaque talis, ac tanta, ut nudus in Cruce non haberet, ubi caput suum reclinaret. Id, quod D. Bonav. miratur: Domino Orbis totus negatus est Orbis? Unde Ambros. Recordare omnem vitam Salvatoris à partu Virginis usque ad patib lum Crucis, & non invenies nisi stigmata paupertatis, de qua in Threnis: *Recordare paupertatis meae.*

Sed ubi charitatem reliquimus? In hoc cognovimus charitatem Dei in nobis, quoniam ille pro nobis animam suam posuit. O charitas! Bernar. Extensione brachiorum, & membrorum ostendit, quodd tantum nos d'lexit, quantum diligere potuit. *Cornua in manibus eius, ibi abscondita est fortitudo eius.* Sept. *Et posuit dilectionem robustam fortitudinis suae.* Hinc ad suae charitatis ostensionem lacus voluit sibi perforari, & cor ipsum aperiri, quasi diceret: Et quantum vos diligo, cor ipsum videte. Verbum amici ad amicū: Si pectus hoc meum tibi aperire possem, & cor ipsum ostendere, libentissimè id facerem: sed Christus id fecit, tibi que cor suum charitate vulneratum ostendit.

Et fenestras (vulnerum) obliquas in thalamis. Obliquas quia ex his lumen egreditur. In thalamis item, ut in his anima comoretur. Obliquas, Septuag. absconditas, mundi, non Christi amatoribus. Ex Hebr. pharetratus, vel pharetrantes.

Vulnera amoris, ut inquit Plato, sunt tenuissimi quidam radii, qui ex insperanza Scripturae selecta.

mo cordis spirant, & viam sibi per oculos patefaciunt. *Vulnerasti, vulnerasti cor meum, soror mea sponsa, vulnerasti cor meum in uno oculo vultus tuorum.*

Hunc tibi amorem testatus est, dum tam libenter pro te passus est. *Baptismo habeo baptizari, & quomodo cuarctor, &c. Et bajulans sibi crucem.* Nota, sibi, quasi eam nunc ad libitū, & ad vorum amplexans, ac constringens. Sic spineam coronam lacus excepit, & quasi dicebat: *Egredimini, filia Sion, & videte Regem Salomonem in diademate, quo coronavit eum mater sua die desponsationis illius, & in die latitiae cordis eius.*

Quid hinc, Fratres? *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum.* O omnium Sanctam quam merito Bern. Pudeat, pudeat I. Mari gloriam membra, quibus caput suum tam ingloriam exhibetur, non habens speciem, aut decorem: pudeat sub spinoso capite membrum fieri delicatū. Non coroner ego corona aurea, inquit, invictus ille Goffredus, ubi Servator meus coronatus est spinea. Et Elisabetha illa, Regis Vugarorum filia: Absit à me tanta impietas, ut ibi caput meum turrito fastu superemicantis coronae superbiat, ubi caput Salvatoris mei spinis coronatū acerbè pungitur. Hoc eodem animi sensu miles ille, pro quo Tertull. scripsit de corona militis, dum ceteri coram Imperatore coronati procederent, sine corona processit, nec illam unquam in capite, sed in manibus gestare voluit. Et quidem, ut Clemens ait, à ratione alienum est, ut qui audiverimus, Dominum spinis fuisse coronatum, ipsi venerabili Domini passioni insultantes, habeamus capita redimita floribus, dicamusq̃: *Coronemus nos rosis.*

De beneficio justificationis.

PUNCTVM CLV.

Sed quid nasci profuit, si non redimi profuisset? Quid verò redimi profuit, si non justificari profuisset? Et redemit,

R I E

demit,

Psal. 68.
Christi tortores ebrii.

Christi paupertas.

D. Bonav.
D. Ambr.

Thren. 3.

1. Ioh. 3.
Et charitas.

Habac. 3.
Sept.

Ezech. 40.

Sept.
Hebr.

Amoris vulnera qua.

Isa. 60.

demit, & justificavit. O quoties! *Surge, & illumina te, Ierusalem, quia venit lumen, & gloria Domini super te orta est, quia ecce tenebrae operient terram, & caligo populos, super te autem orietur Dominus. In Magis, qui est caeco infidelitatis suae oriente ad fidei lumen vocati sunt, errorum nostrorum tenebras per gratiae lumen detestas agnoscimus. Eratis & vos aliquando tenebrae, nunc autem lux in Domino. O quales! & quales tenebrae!*

Gen. 1.
Fiat lux.
Pagn.Aug.
Theodor.
Sept.
Ephes. 5.

Ansel.

Exod. 10.

Sap. 17.

Hebr.

Terra autem erat inanis, & vacua. Vatab. inculta, & vacua. Cum in peccato eratis, nihil culti, nihil frugiferi erat videre. Pagn. Deserta, & inanis. Nullum animam in peccato desertum horridius. August. incompota, & inordinata: omnia in ea sine ordine, sine ulla compositione. Theodotion, inane, & nihil. Sept. invisibilis, & incompota. Et tenebrae erant super faciem abyssi. O horrendum peccati chaos! Eratis, eratis aliquando tenebrae. Non solum tenebricosi, sed ipse tenebrae. Anselm. id est, obscuritas nigredinis peccatorum, & in vobis ipsis, & in aliis, pravo exemplo illos excandendo, & in errorem precipitando. Nunc autem lux in Domino. O beneficium! Terra animae sic olim inculta, deserta, incompota, invisibilis, per divinum illud verbum, fiat lux (gratiae) culta est, ordinata est, visibilis, hoc est, digna, quae videatur, effecta est.

Sint tenebrae super terram tam densae, ut patiari queant. Et facta sunt tenebrae horribiles in universa terra Aegypti. Nemo vidit fratrem suum, nec movit se de loco, in quo erat. O quam id verum! Quis tunc temporis fratrem suum per charitatem videbat? Quis gressum vel minimum boni operis movebat? Nemo, nemo videbat fratrem suum; nemo ad aliquid bene agendum movebatur.

Et ignis qui sem nulla via poterat illis lumē praeberet, nec horum limpida flammā illuminare poterat noctem illam horrendam, nec bonorum scilicet exemplorum sidera, nec correctionum lumen, nec conscientiae remorsus, nec pudor, &c. Una enim catena tenebrarum erant omnes colligati. Omnes, omnes de Saba (quod est caprivitas, sive raptus) venient.

Sed gratia Deo, Saba item interpretatur conversio. Unde, unde? A tenebris ad lucem. Ubique autem habitabant filii Israel, lux erat. Quis te ab hisce tenebris ad lucem filiorum Israel vocavit? Act. 22. Ibat Saulus, Hebr. infernalis, membrum illud videlicet Principis tenebrarum, tam caecus: at circumfusus me lux copiosa (expende, & quam tecum copiosa!) & decedens in terram audeo vocem dicentem mihi: Saul, Saul, quid me persequeris. O quoties tu Saulo perisimilis, infernalis, in Infernum praecipit ruiturus?

August. Erat autem nubes magna, & tenebrosa ante oculos vanitatis meae, ita ut videre non possem Solem iustitiae, & lumen veritatis. Inolvebar in tenebris filius tenebrarum: tenebras meas amabam; quia lumen non cognoscebam. Caecus eram, & excitationem amabam, & ad tenebras ambulabam. (Dic tu: & quod inde proculdubio accidisset, ex hisce interioribus in exteriores perpetuo mansurus cucurrissem.) Quis inde me eduxit? Vbi etiam homo caecus, sedens in tenebris, & umbra mortis; quis accepit manum meam, ut inde me educeret? quis est ille, illuminator meus? Non eum quarebam, & ipse quasi vixit me: non vocabam eum, & ipse vocavit me. Quis est ille? Tu es, Domine Deus meus, misericors, & miserator, pater misericordiarum, & Deus totius consolationis. Tu, sancte Domine Deus meus, quem confiteor toto corde meo gratias agens nomini tuo. Non te quarebam, tu me quasi vixisti: non te invocabam, tu me vocasti. Vocasti enim me nomine tuo. Inronasti desuper voce grandi interiore aurem cordis mei: fiat lux, & facta est lux: & discessit nubes magna, & liquefacta est pulvis tenebrosus, quae operuerat oculos meos, & vidi lucem tuam, & cognovi vocem tuam, & dixi: Vere, Domine, tu es Deus meus, qui eduxisti me de tenebris, & umbra mortis, & vocasti me in admirabile lumen tuum, & ecce video. Gratias tibi, illuminator meus: & conversus sum, & vidi tenebras, in quibus fueram; & abyssum tenebrosam, in qua iacueram, & contemtorum, & expavi, & dixi: Vae, vae tene-

Act. 26.

Act. 22.
Hebr.

D. Aug. S. 6. 33.

tenebris meis, in quibus jacui. Væ, væ A cecitati illi, in qua videre non poteram lumen cali. Væ, væ præteritæ ignorantia, quando non cognoscebam te, Domine. Gratiâ tibi ago, illuminator, & liberator meus, quoniam illuminasti me, & cognovi te. Serò te cognovi, veritas antiqua: serò te cognovi, veritas æterna: tu eras in lumine, & ego in tenebris, & non cognoscebam te; quia illuminati non poteram sine te, & non est lux extra te.

O beneficium! Erat Petrus in illo obscuro carcere vincus catenis duabus: Et ecce Angelus Domini astuit, & lumen refulsit in habitu sculo carceris, percussit, latero Petri, excitavit eum dicens: Surge velociter, quia cecidisti catena de manibus tuis. Cujusque nostrum statum exprimebat, Eramus quondam passionum nostrarum catena colligati, Angelus gratiâ mentis carcerem illustravit, catenas exolvit, inspirationibus latus percussit. Sic Ferretius. O beneficium! Tales id certe, ut dicam, qua quis peccato relicto novam vivendi rationem instituit, & ad suscipiendam gratiâ divinâ se gratiâ preparavit, aureo lapillo conscribere, notareque debeat: Tali die, Deo dante, poenitentiam agere cœpi: tali die peccati jugum fregi, & excussi: è servitute Diaboli (ut juvat credere) ad Dei amicitiam transatus, liberatus à morte, ereptus ab Inferis, à culpa ad gratiam receptus. August.

Perieram, obieram, in peccatis venundatus erâ: venisti pro me, ut redimeres me, & tali pacto, & tam caro pretio reduxisti me de exilio, redimisti me de servitio, retraxisti me de supplicio, vocasti me nomine tuo, signasti me sanguine tuo, ut memoriale tuum semper esset apud me, & nunquam recederet à corde meo, qui pro me non recessisti à Cruce. Vixisti me oleo tuo, quo tu unctus fuisti, ut à te Christo dicerer Christianus, en in manibus tuis descripsisti me. (Ila. Ecce in manibus meis descripsisti te. Alii: Supra nubes ordinavi te. Ambros. Depinxisti te. Pagnin. Insculpsisti te) ut semper sit memoria mea apud te, si tamè memoria tua jugiter fuerit apud me.

Hanc jugem memoriâ poposcit Deus à filiis Israël, ubi primum eduxit illos ab Agypto. Mensis iste, inquit, vobis principium mensium, primus erit in mensibus anni, Tollat unusquisque agnam, &c. Nox est ista observabilis Domini. Memento diei hujus, in qua egressi estis de Agypto, & de domo servitutis. Celebrabitis hunc morem sacrorum mense isto. Narrabisq, filio tuo in die illo dicens: Hoc est, quod fecit mihi Dominus, quando egressus sum de Agypto. Et erit quasi signum in manu tua, & quasi monumentum ante oculos tuos, & ut lex Domini semper sit in ore tuo, in manu enim forti eluxit te Dominus de Agypto. q. d. Reminiscere tenebrarum illarum, quibus tanto tempore obvolutus sub tyrannide Pharaonis miserè serviebas. Reminiscere, quam forti manu indignisti, ut à cæca tuorum peccatorum, ac passionum Agypto extraheris. Væ tenebris meis, plorabat August. væ tenebris meis: & benedicta nox, in qua nato Domino in anima mea diem vidi. Dies sanctificatus illuxit nobis. Et nox illuminatio mea in deliciis meis. Nox ista memorabilis Domini.

Quam gratus, memorque David! Titulus Psalmi 37. Domine, ne in furore tuo arguas me. Hebræis est: Ad rememorandum, vel in rememoratione diei Sabbati. Vbi Basiliius notat, hunc Psalmum à Davide compositum ad rememorandum diem illum, in quo peccata ei fuerunt dimissa, eumque Sabbatum vocare, ut præsertim Sabbatorum diebus in gratiarum actionem, tantique beneficii memoriam illum coram Domino decantaret.

Hanc eandem memoriâ exigebat Sponsus: Sub arbore malo suscitavi te, ibi corrupta est mater tua, ibi violata est genitrix tua. Quamobrem in talis, tantique beneficii memoriâ: Pone me, ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum. Dies ergo memorandus, locus, tempus, &c. Hora septima reliquit eum febris (luxuriæ, superbiæ, iræ) tali tempore, ea occasione, tali concione, &c.

Vbi populus Israëliticus per arenam Iordanis alveum transivit: Vocavit Iosue Rrr 2

Ad. 12.

3. Vms. Ferr. form. de D. Pur. in Vinc.

D. Aug. Sol. 4. 13.

Isa. 49. Alii. Ambros. Pagnin.

Exod. 12.

Exod. 13.

Pf. 37.

Hebr.

D. Basil. it.

Cant. 8.

Ioan. 4.

D. Ambros.

Ios. 4.

duodecim viros, & ait ad eos: Ite ante Arcam Domini Dei vestri ad Iordanis medium, & portate inde singuli singulos lapides in humeris vestris, iuxta numerum filiorum Israël. Et quando interrogaverint vos filii vestri, dicentes: Quid sibi volunt isti lapides? respondebitis eis: Defecerunt aquae Iordanis ante Arcam foederis Domini, cum transiret eum, idcirco positi sunt lapides isti in monumentum filiorum Israël usque in aeternum. Ita, ita, Frater, si quando coepisti ascendere, & non amplius descendere (quod est transisse Iordanem) si quando exciceato carnalium delectationum flumine, relictaque caeca Aegypto, verè ad promissam terram properare coepisti, erige lapides perennis, indelebilibusque memoriae, talis, tantique accepti beneficii, nec ullo unquam tempore excidat memoria. Id quod curavit Iosue, ut haberetur infra: Tulit lapidem pergrandem (ex illis, qui ab alveo Iordanis fuerant delumpti) posuitque illum subter quercum (aut terebinthum) quae erat in Sanctuario Domini, vel prout ex Hebr. legit Lyran. Subter limen, quod erat in Sanctuario Domini, quo, sic dixerim, tanti beneficii reminisci cogerentur; dum neque ingredi, neque egredi è templo possent sine ejusdem memoria.

Ios. 24. Alii.

Lyr.

4. Reg. 5.

Joan. 4.

Post acceptum illud beneficium curata lepra, restitutaque carnis ad instar pueri, Naaman dixit ad Eliseum: Obsecro, concede mihi servo tuo, ut tollam onus duorum burdonum de terra. Ad quid terram hanc efflagitavit? Hugo Cardin. ut altare construeret, super quod insolaret Domino, uade & subdit: Non enim faciet ultra servus tuus holocaustum, aut victimam Dñs alienis, nisi Domino. Quam timebat, ne obvisceretur, neve ob acceptum iam beneficium ingratus existeret? Quasi sacra reliquiae loco servanda est terra, in qua aliquod in te divinum collatum est beneficium. Memorabilis locus, in quo consequutus es gratiam.

Mirum, quanta cum diligentia noter Evangelista putei illius circumstantias. Venit Iesus in civitatem Samariae, quae dicitur Sichar, iuxta pradium, quod dedit Iacob Ioseph filio suo. Erat autem ibi fons Iacob: Iesus autem fatigatus ex itinere, sedebat sic supra

fontem, hora autem erat quasi sexta, &c. Quodlibet verbum, circumstantia est, ut nimirum sempiternae memoriae acceptum hoc beneficium Samaritana commendaret, semperque remisceretur, illud se tali loco, tali hora, tali occasione, cum Dominus sederet sic supra fontem, accepisse, &c.

Ego autem vivebam sine lege aliquando, non alia lege, quam lege passionum, qua lege membrorum, mei, Dei que oblitus, sine lege periturus, sine lege damnandus. Sed quid? Emisit lucem suam, qua periculosissimum statum viderem, pessimamque libertatem relinquerem, ac suae sanctissimae legi libenter colla submitterem.

Rom. 7.

Eruisti animam meam ex Inferno inferiori, (cui per peccatum iam eram mancipatus, jureque debitus.) O beneficii! Eduxisti ab Inferno animam meam. Alii: Extraxisti ab Inferno animam meam. Bernard. Septem in me video misericordias Domini, quas & vos ipsi credo facile inveniatis in vobis. Prima est, quod à multis peccatis adhuc in saeculo, positum custodivit. Quis enim non videat, quod sit ut in multa cecidi, si. & in alia poteram cecidisse peccata, nisi omnipotentis pietas conservasset? Fateor, & fatebor, nisi quia Dominus adjuvit me, paulominus cecidisset in omne peccatum anima mea. Et haec quanta dignatio pietatis, quod ingratus, & parvipotentem sic gratia conservabat? quod in multis contrarium, & contumementem nihilominus ab aliis benignissimè protegebat?

Pf. 85.

Pf. 29. Alii.

D. Ber. ser. 2. in Evang. sept. panum. Misericordia Dei in homine septemplex.

Prima, servasse à peccatis.

At secunda miseratio tua super me, Domine, quoniam poterit explicari sermone, quam benigna, quam liberalis, quamque gratuita fuerit? Ego peccabam, & tu dissimulabas: non continebam à sceleribus, & tu à verbis abtinebas.

Secunda, dissimulasse peccata.

(Job 10. Si peccavi, & ad horam pepercisti mihi. Alii: Etiam si peccaveram, tu solus vivisti.) Prolongabam ego multo tempore iniquitatem meam; & tu, Domine, pietatem tuam. Sed, quid prodesset expectatio, nisi sequeretur poenitudo? Cumulus esset damnationis, dicente Domino: Haec fecisti, & tacuit. Tertia proinde miseratio fuit, quod visitavit cor meum, & immutavit, ut amara fierent, quae male dulcia

Tertia, immutasse cor ad poenitentiam.

aulitia prius erant : qui lætabar , cum A male facerem , & exultabam in rebus peccatis , inciperem demum recogitare ei amos meos in amaritudine animæ meæ. Et nunc , Domine , commovisti terram cornu mei , & conturbasti eam : sana contritionis ejus , quia commota est Multi n. pœnitentia ducti sunt , sed instructio-

Quarta, pœnitentem misericorditer suscepisse. Ps. 31.

Quinta, continendi, & abstinendi decessit virtutem.

Sexta, indulgisse munus bonæ conversationis. Ps. 37.

Septima, contempsisse spem expectandæ celestia.

S. Prosp. l. 2. de voc. gent. c. 26. Iustificatio quomodo perficitur.

ta est, sicut & prior culpa. Itaque & hæc misericordia quarta fuit, quod pœnitentem B misericorditer suscepisti, ut in eorum numero inveniret, quibus Psalmista: Beati, inquit, quorum remissa sunt iniquitates. Sequitur misericordia quinta, per quam mihi continendi deinceps, & emendatius vivendi præstitisti virtutē, ne reciduum pateret, & esset novissimus error pejor prior. Omnino enim manifeste tua est, (Domine Deus,) & non humanæ virtutis, susceptum semel peccati jugum à cervicibus excutere: quoniam omnis, Qui facit peccatum, servus est peccati; nec est liberari, nisi in manu forti.

Iam verò postquam in his quinque C miserationibus à malo liberaveris, ut fiat, quod scriptum est: Declina à malo, & fac bonum. in duabus aliis bona largiris. Hæc duæ sunt, Gratia promerendi; quia, videlicet, munus bonæ conversationis indulges; & spes obtinendi, qua donas homini indigno peccatori de tua toties expecta bonitate usque ad cælestia præsumere. Hucusque Bern.

Qualiter autem hæc peccatoris iustificatio fiat, quove modis soleat accidere, dicit compendio Prosper Aquitanicus: Gratia Dei, inquit, omnibus iustificationibus priorè ipsaliter præminet. suadendo exhortationibus, monendo exemplis, terrendo periculis, incitando miraculis, dando intellectum, inspirando consiliū, cor ipsum illuminando, & fidei affectionibus imbuendo & paulò post. Agit hoc occulta, & potens Dei gratia, quæ dimotis terrenarum opinionum, & operum moruorum favillis, toriem obruti cordis exagitat, & desiderio veritatis inflammæ, non ut invitum hominem subigat, sed ut subjectionis cupidum faciat, nec ut ignorantem trahat, sed ut intelli-

gentem, sequentemque præcedat. O suavitatem divinæ vocationis! Hinc in Isai. Isa. 45. Labor Egypti, & negotiatio Æthiopia, & Saboim, viri sublimes ad te transibunt, & tui erunt. Post te ambulabunt, vincisti manicias pergent, & te adorabunt, teq; deprecabuntur, &c.

Annon talis Saulus à mundi ad Dei A. 9. partem translatus! Verè, verè vir sublimis contra Deum erectus, Spirans minarum, & cæcus, cæcus, & miser: sed statim ac circumfulsit eum lux de cælo, cecideruntque squamæ ex oculis ejus, ut vinculus manicias perrexit in obsequium Creatoris! Domine, quid me vis facere?

Annon talis Magdalena, Negotiatio Æthiopia? sed ut cognovit, Christo mor dedit manus: Christum ancilla sequuta est. O charam lucem! Augustinus: Non te quærebam. Domine, tu me quaesisti: non te invocabam, tu me vocasti, vocasti enim me nomine tuo: in tonasti desuper voce grandi in interiorem aurem cordis mei. Fiat lux, & facta est lux; & discessit nubes magna, & nox illa tenebrarum, & ecce video.

D. Aug. Sol. c. 33.

Esce gentem, quam nesciebas, vocabis, & gentes, quæ te non cognoverunt, ad te current. Is. 55. propter Dominum Deum tuum.

Sic, sic agendum. Ut filii lucis ambulate, Ephes. 5. fructus enim lucis est in omni bonitate, vel Græc. 1) Græc. benignitate, sive beneficentia, & iustitia, & veritate. Omnes vos filii lucis estis, non sumus noctis, neque tenebrarum. Igitur non dormiamus, sicut & ceteri, sed vigilemus, & sobrii simus, sicut in die honestè ambulemus, non in comessionibus, ut olim in Ægypto super ollas carnum, ne iterum Ægyptiacis, aut densioribus tenebris involvamus. Ambulate, dum lucem habetis, ut, &c. August. Va, vix cæcis oculis, &c. c. 14.

De gratiarum actionum debito, & gratitudine, & ingratitude.

PUNCTVM CLVI.

Bernard. de quadruplici debito: Vis Bernard, scire, quæ, & quibus debeas? Primò Homo quæ Christo quibus debes.

